LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ — LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827—1828

No. 183 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirt., Rugs. (Sept.) 18, 1952 ★★★★ Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

Kriślai

Po pasitarimų Maskvoje.
Ką kas laimėjo?
Guatemaloje.
Muša protestantus.
Mūsų konstitucijai 165 metai.
Rašo R. MIZARA

"Šiuose pasikalbėjimuose buvo svarstyti svarbūs politiniai ir ekonominiai klausimai, liečiantieji Tarybų Sąjungą ir Kinijos Liaudies Respubliką.."

Tai ištrauka iš Tasso komunikato apie Kinijos Liaudies Respublikos delegacijos, kuriai vadovavo Chou En-lai, pasitarimus su Tarybų Sąjungos vyriausybės nariais, vadovaujamais premjero J. Stalino.

Pasitarimai, kaip žinia, tęsėsi per keletą savaičių Maskvoje.

Vyriausias šitų pasitarimų išdavas yra tas: Tarybų Sąjunga grąžina Changchun geležinkelį Mandžiurijoje, — geležinkelį, kuris buvo nuticstas Rusijos pinigais, ir kurį ligšiol valdė abi šalys.

—o—

Komercinės spaudos rašeivos plepa, būk iš šitų svarbių pasikalbėjimų Kinija "nieko gero nelaimėjo."

Gi Čiang Kai-šeko žinių agentūra Formozoje skelbia, jog bėgyje vienerių metų Kinijos Liaudies Respublika gausianti iš Tarybų Sąjungos 1,500 naujausių lėktuvų!...

Mes galime pasakyti: Kinija laimėjo tiek, kiek reikėjo, nes Tarybų Sąjunga yra pasiryžusi padėti jai juo greičiau atsistatyti.

Abidvi valstybės gyvena geriausiuose santykiuose ir viena kitai padeda ir padės viskuo, kuo tik gali.

Tai reikia suprasti šitų pasikalbėjimų reikšmę.

—o—

Guatemala — nedidelė respublika Centrinėje Amerikoje. Gyventojų ji turi apie 3,000,000.

Bet štai, Guatemaloje yra 214,628 darbininkų, organizuotų į lauko darbininkų uniją!

Iš viso Guatemaloje yra valdžios pripažintų 335 unijų bei jų skyrių ar lokalų.

Šiuo metu toje šalyje dvelkia daug laisvesnis ir švelnesnis politinis vėjas negu kitose Lotynų Amerikos šalyse.

—o—

Italijoje puolami protestantai.

Aną dieną sufanatizuoti žmoneliai užpuolė Romoje Kristaus tikybos protestantų bažnyčią.

Dabar pranešama, jog ši protestantų sekta priversta uždaryti savo skyrius Italijoj ir lauks oficialio valdžios jai pripažinimo. Kada tas pripažinimas bus gautas, niekas nežino.

Dalykas yra toks: protestantai siekiasi įkelti koją tiek Italijon, tiek Ispanijon, o tų kraštų katalikų dvasiškija pasiryžo jų sumanymą sužlugdyti teroru.

Jei ko, dar gali suruošti antrą švento Baltromiejaus naktį.

Tokią religijos laisvę pripažįsta popiežius!

—o—

1787 metų rugsėjo 17 dieną Jungtinių Valstijų Kongresas pasirašė po šio krašto konstitucija.

Vadinasi, sukanka lygiai 165 metai, kai konstitucija oficialiai buvo priimta.

Bet toji konstitucija nepatenkino liaudies interesų. Kilo galingi reikalavimai, — kai kur tiesiog ginkluoti reikalavimai, — kad konstitucija būtų papildyta, kad jon būtų įrašyti kai kurie skirsniai, garantuojà žmonėms laisvę tikėti, laisvę susirinkti, laisvę spausdinti, laisvę skaityti ir tt.

1791 metais Kongresas priėmė vienu kartu 10 papildymų ir tie papildymai šiandien žinomi "Teisių Biliumi."

Elektrikininkų suvažiavimas karštai sveikina Lewiso siūlymą suvienyti unijas

Jeigu 15,000,000 unijistų susidėtų į vieną unijų sąjungą, tai sumuštų Tafto įstatą ir daug ko laimėtų

Chicago. — Didžios Jungtinės Elektrininkų Unijos suvažiavimas entuziastiškai užgyrė Mainierių Unijos prezidento Jóhno Lewiso atsišaukimą į Amerikos Darbo Federaciją — sujungti visas stambesnes unijas į vieną milžinišką unijų organizaciją.

Elektrininkų Unijos pirmininkas Albertas J. Fitzgerald, remdamas Lewiso pasiūlymą, pareiškė, kad jeigu Darbo Federacija, CIO, International Mašinistų Sąjunga ir paskiros unijos sueitų į vieną unijinį saryšį, tai susidarytų milžiniška jungtinė darbininkų jėga — daugiau kaip 15 milijonų žmonių. Jie gi, sutartinai veikdami, galėtų nušluot streiklaužišką Tafto - Hartley'o įstatymą, išgaut tinkamus uždarbio pakėlimus ir laimėt įvairius kitus pagerinimus.

625 suvažiavimo delegatai karštai sveikino Fitzgeraldo kalbą.

Rezoliucija

Suvažiavimas vienbalsiai priėmė rezoliuciją, reikalaujančią tinkamai pakelt darbininkams algas, kurios yra toli atsilikusios nuo gyvenimo reikmenų pabrangimo .

Rezoliucija parodo, kad kompanijų pelnai po Antrojo pasaulinio karo beveik dvigubai aukščiau pakilo, negu per 6 to karo metus. Kompanijos pelnagrobiauja ypač iš Korėjos karo.

Ši rezoliucija sykiu yra pasmerkimas Trumano-valdžiai už Amerikos įvėlimą į Korėjos karą .

Lebano darbininkų streikas prieš grafterius valdžioje

Beirut, Lebanon. — Lebano darbininkai išėjo į visuotiną dviejų dienų streiką sostinėje Beirute ir kituose miestuose, reikalaudami iššluot sukčius - kyšininkus iš valdžios.

Gyventojų bruzdėjimas prieš grafterius valdžioje privertė pasitraukti ir Lebano ministrų kabinetą pereitą savaitę.

Streikieriai demonstruodami daužė langus atdaroms krautuvėms, akmenimis bombardavo gatvekarius ir užpuldinėjo senuosius valdininkus; apdaužė ir prezidento el-Khurio brolį.

Policija blaškė demonstrantus ir areštavo 35.

Daugėja Amerikos gyventojų skaičius

Washington.—Cenzo Biuras apskaičiavo, jog dabar Jungtinės Valstijos turi 157,269,000 žmonių. Sako, vien pereitą mėnesį amerikiečių skaičius pakilo 254,000.

Deja, šiuo metu reakcininkai, įskaitant nemaža kongresmanų ir senatorių, paneigia, laužo Teisių Bilių!

Jį ryžtingai gina tik darbo žmonės.

Viesulas nusiaubė visą Wake salą

Wake sala. — Viesulas, pleškėdamas 148 mylias per valandą, sukėlė milžiniškas Pacifiko Vandenyno bangas, kurios užpuldo visą Wake salukę, karinio Amerikos lalyvno ir lėktuvų stotį. Viesulo smarkumas ir bangos sunaikino karinius įrengimus ir beveik visus namus.

Dalinai atslūgus bangoms, kiti amerikiniai lėktuvai stengiasi išgabenti visus 750 žmonių iš tos saliukės.

Antrajame pasauliniame kare Wake saliukė buvo japonų tvirtovė.

Elizabeth, N. J. — Reuben Farr, 88 metų vyras, gavo teisme perskyras nuo savo 72 metų žmonos todėl, kad ji atsisakė grįžt iš Pennsylvanijos į New Jersey.

Truman sako, Eisenhoweris tempia atgal į "arklio ir vežimuko" gadynę

Philadelphia.—Prez. Trumanas vadino gen. Eisenhowerį "atbuleiviu, tempiančiu atgal" į tuos laikus, kuomet žmonės težinojo tiktai "arklį su vežimuku."

Trumanas kalbėjo Amerikos Ligoninių Sąjungos suvažiavime ir smerkė Eisenhowerį ypač už tai, kad Eisenhoweris priešinasi privalomai valdinei sveikatos apdraudai.

Eisenhoweris pereitą sekmadienį pasakojo, būk valdinė sveikatos apdrauda visiems amerikiečiams — tai būtų dar vienas žingsnis į "socializmą."

Trumanas gynė savo pasiūlymą dėl sveikatos apdraudos, nurodydamas, jog žmonių dauguomenė neturi lėšų apmokėti už tinkamą privatinį gydymą.

Eisenhowerio politika šiuo klausimu todėl primena tuos, kurie priešinosi senatvės apdraudai, tvirtindami, kad tai "socializmas." Jie sakė, užtenka nusenusiems darbininkams ubagnamių.

ORAS. — Dalinai apsiniaukę ir šilta.

United Mine Workers of America prezidentas John L. Lewis (dešinėje) tariasi su anglies kompanijų atstovu Edward G. Fox. Pasitarimai eina dėl naujo kontrakto kietos anglies mainieriams. Senasis kontraktas pasibaigs su rugsėjo 22 d. Jeigu nebus prieita prie susitarimo, mainieriai paskelbs streiką. Kol kas susitarimo nesimato.

Darbo sekretorius primena, kaip republikonai kovojo prieš visus naudingus darbininkam įstatus

New York.—Valdinis darbo sekretorius Maurice J. Tobin, atvykęs iš Washingtono, kalbėjo Amerikos Darbo Federacijos suvažiavime, smerkdamas republikonus kaip darbininkų priešus. Jisai priminė, kaip republikonai visuomet priešinosi demokratų sumanymams, taikomiems darbininkų naudai.

Ir tiktai demokratai, nepaisant republikonų, išleido tokius dauguomenei naudingus įstatymus, kaip bedarbių apdrauda, senatvės pensijos; Wagnerio įstatymas, paplatinantis unijines darbininkų teises; parama farmeriams, privaloma apdrauda sutaupymams bankuose, taip kad nepražūtų juose žmonių pinigai.

Kokius gi įstatymus republikonai Kongrese pagamino darbininkams? klausė Tobinas ir pats atsakė:— Jie pagamino Tafto - Hartley'o įstatymą, kad galėtų unijas smaugti.

Tobinas, baigdamas savo kalbą, gyrė prez. Trumano valdžią kaip uoliausią "laisvojo" privatinio verslo gynėją ir ryžtingiausią kovotoją prieš komunizmą.

Kruvinas republikonų žygis prieš veteranus

Oscaras R. Ewing, valdžios socialių apdraudų administratorius, kalbėdamas Darbo Federacijos suvažiavime, nurodė, kaip republikonas prezidentas Hooveris įsakė armijai atakuot atmaršavusius į Washingtoną, alkanus Pirmojo pasaulinio karo veteranus. Ir tą įsakymą įvykdė generolas MacArthur su savo padėjėju Eisenhoweriu, bombarduojant veteranus ašarinių dujų bombomis ir žmogžudiškai varstant juos durtuvais. (Taip buvo nužudytas ir lietuvis veteranas Juška.)

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Peking, Kinija. — Laukiama šimtų delegatų, atvyksiančių į taikos konferenciją, kuri prasidės čia rugsėjo 25 d.

Pranešama, jog dalyvaus taikos delegatai iš Jungtinių Valstijų, Indijos, Australijos, Japonijos, Pakistano, Naujosios Zelandijos, Pietų Amerikos, Sovietų Sąjungos ir daugelio kitų kraštų.

Maskva. — Sovietų laikraščiai teigia, kad jei Anglija vestų laisvą, plačią prekybą su Sovietų Sąjunga ir Kinija, tai išbristų iš dabartinės krizės. Bet Jungtinės Valstijos uždraudžia Anglijai tokią prekybą.

Maskva. — Naujai įvykę pasitarimai tarp Kinijos Liaudies Respublikos premjero Čou En-lajaus ir Stalino dar sustiprins tų dviejų šalių bendradarbiavimą ekonominiuose ir apsigynimo reikaluose, kaip rašo N. Y. Times korespondentas Harrison E. Salisbury.

Bucharest, Rumunija. — Tapo nuteisti kalėjiman 24 asmenys, kurie išvien su buvusiu finansiniu ministru Luca kenkė liaudiškiems valdžios darbams ir suvogė milijonus dolerių.

Bridlington, Anglija. — Rakietinis lėktuvas nukrito ant traktoriaus, užmušant lakūną ir farmerį.

Istanbul, Turkija. — Darydamas pratimus, karinis Turkijos lėktuvas nukrito ant troko, kuriuo darbininkai važiavo. Tapo užmušta 10 asmenų.

Republikonai planuoja dar žiauresnį negu Tafto įstatymą, sako Trumanas

Įspėja Darbo Federaciją, kad jie suokalbiauja sudaužyt darbininkų unijas, jeigu repu blikonai laimėtų rinkimus

New York. — Prezidentas Trumanas atsiuntė pareiškimą Darbo Federacijos suvažiavimui, nurodydamas, kokia nelaimė užgultų darbininkus, jeigu republikonai laimėtų ateinančius rinkimus. Prezidentas sakė:

Tam tikri didieji bizniai "jau galanda kirvius, rengiasi iš naujo atakuot darbininkus, jei republikonai laimėtų."

Net Wall Stryto žurnalas parodė, kad jie planuoja išleisti dar žiauresnį įstatymą prieš darbo unijas, negu dabartinis Tafto - Hartley'o įstatymas.

"Jie tikrai išperėjo sąmokslą sudaužyti darbo unijas ar bent apšlubinti jas, — tęsė Trumanas. — Tą suokalbį išvystė (republikonų) politikierių saujelė išvien su reakcingiausiais samdytojais."

Rezoliucija už Stevensoną

Californijos Darbo Federacijos atstovas C. J. Haggerty įteikė suvažiavimui rezoliuciją, užgiriančią demokratų kandidatus — Stevensoną į prezidentus ir Sparkmaną į vice - prezidentus. Rezoliucijoj sakoma, kad aršiausi darbininkų "išnaudotojai vartoja Republikonų Partiją kaip įnagį, kuriuo jie triuškintų ir naikintų Amerikos darbininkų judėjimą."

Iš antros pusės, rezoliucija tvirtina, kad rinkiminė demokratų programa "pripažįsta darbininkų ir paprastų žmonių teises" ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje.

Pranešimai iš Am. Darbo Federacijos suvažiavimo teigia, kad jis užgirs tą rezoliuciją.

(Demokratų programa reikalauja panaikinti Tafto-Hartley'o įstatymą ir jo vieton perša naują įstatymą "santykiams tvarkyti tarp darbininkų ir samdytojų.")

Spaustuvių Darbininkų Unija siūlė suvažiavimui savo rezoliuciją — remti rinkimuose tiktai tokius kandidatus, kurie atvirai pasižadės darbuotis, kad būtų panaikintas Tafto - Hartley'o įstatymas.

Teisėjas liepė tęst bylą prieš komunistus

New York. — Federalis apskrities teisėjas Edward J. Dimock atmetė penkiolikos komunistų advokato prašymą panaikint bylą prieš juos, nes valdžia nejrodė, kad jie būtų suokalbiavę varu nuverst šios šalies valdžią.

Valdžios liudytojai buvo tiktai FBI agentai ir šnipukai. Jie pasakojo apie komunistų suokalbiavimą ir senesniais laikais, kol dar nebuvo išleistas Smitho įstatymas, pagal kurį komunistai dabar teisiami. O pati šalies Konstitucija užgina teisti žmones už nusidėjimus prieš įstatymą, atliktus pirmiau negu tas įstatymas išleistas.

Teisėjas paneigė šiuos parodymus ir įsakė toliau tęsti bylą prieš komunistus.

Anglai-amerikonai atmeta Sovietų pasiūlymą dėl Vokietijos suvienijimo

London.—Jungtinės Valstijos, Anglija ir Francija pagamino bendrą pareiškimą, atmesdamos tokį Sovietų vyriausybės pasiūlymą:

Surengt spalio mėnesį Keturių Didžiųjų konferenciją — Amerikos, Anglijos, Sovietų Sąjungos ir Francijos. Konferencijoj apsvarstyt klausimus dėl rytinės ir vakarinės Vokietijos sujungimo į vieną valstybę, dėl taikos sutarties su ja, dėl visuotinų balsavimų Vokietijos valdžiai sudaryti ir dėl visų svetimų armijų ištraukimo iš Vokietijos.

Pranešama, jog tekstas anglų - amerikonų pareiškimo prieš Sovietų pasiūlymą bus paskelbtas ateinantį pirmadienį.

Chicagos rendų valdininkai prašo pakelt rendas

Chicago. — Patariamoji Chicagos Rendų Komisija kreipėsi į rendų valdybą Washingtone, kad leistų 10 procentų pakelti rendas ir tiems namams, kurie dar tebėra po federale rendų kontrole.

Sudužo 6 rakietiniai Amerikos lėktuvai

Korėja. — Per ūkaną sudužo kalnan 6 rakietiniai amerikonų lėktuvai, grįždami iš žygio prieš Šiaurinės Korėjos Liaudies Respubliką. Užsimušė visi 6 lakūnai.

Amerikonų komanda skelbia, kad šį mėnesį jų lėktuvai nukirto jau 46 rakietinius Korėjos liaudininkų lėktuvus. Dar nepranešė apie savo nuostolius ore per tą laikotarpį.

London. — Suskaičiuota, jog per nelaimes jūrose pernai žuvo 215 laivų iš įvairių šalių.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $7.00	Canada and Brazil, per year $8.00
United States, per 6 months $3.75	Canada and Brazil, 6 months $4.00
Queens Co. ..... $8.00 per year	Foreign countries, per year $9.00
Queens Co. ..... $4.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months $4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879:

ADF SUVAŽIAVIMAS IR DARBININKŲ VIENYBĖ

Rugsėjo 15 dieną Niūjorke atsidarė 71-masis Amerikos Darbo Federacijos metinis suvažiavimas.

Jo sesijos vyksta Commodore hotelyj.

Amerikos Darbo Federacija šiuo metu turi virš 8,000,000 narių; vadinasi, ji didesnė darbininkų unijinė organizacija už visas kitas Amerikoje.

Šiuos žodžius rašant, du didelės svarbos klausimai stovi prieš šio suvažiavimo akis:

(1) Ką jis pasirinks savo kandidatu šalies prezidento vietai?

(2) Ką jis darys su John L. Lewiso pasiūlymu?

—:—

PIRMASIS KLAUSIMAS įdomus dėl to, kad ligi šiol Amerikos Darbo Federacija "politikon tiesiogiai nesikišo." Tik 1924 metais, kai kandidatavo prezidento vietai La Follette, ADF buvo jį užgyrusi. La Follette, aišku, nebuvo išrinktas. Po to Federacijos vadovai niekad neužgyrė jokio kandidato prezidento vietai, neužgyrė nei suvažiavimai. Viskas buvo palikta "narių valiai," bei paskirų darbo unijų, kurios sudaro Federaciją, valiai.

Darbo Federacijos vadovai nėra pažangūs žmonės. Jie yra turtingi ir reakciniai. Tarp jų yra ir republikonų ir demokratų; tarp jų yra ir vienas kitas socialistas bei trockistas, — pavyzdžiui Dubinsky. Dėl to, kai iškils klausimas, ką gi jie šiemet, šiame suvažiavime, užgirs,—Stevensoną ar Eisenhowerį,—gali kilti nemaža susirėmimų. O kad suvažiavimas bandys užgirti vieną tų delegatų, tai abejoti netenka, nes William Green dar praėjusį šeštadienį, suvažiavimo išvakarėse, pasakė, jog vienas iš dviejų bus užgirtas, indorsuotas.

Netenka nei tikėtis, kad suvažiavimas užgirtų Progresyvių partijos kandidatą, Vincent Hallinaną. Ne, šiemet jis to nepadarys, nežiūrint to, kad Progresyvių Partijos kandidatas ir tos partijos rinkiminė platforma griežtai pasisako prieš Taft-Hartley įstatymą, pasisako už viską tai, kas kiekvienam darbininkui brangu ir šventa.

Veikiausiai suvažiavimas pasisakys už Stevensoną, demokratų kandidatą. Kaip žinia, ADF, kaip ir kitų unijų nariai, yra griežtai nusistatę prieš Taft-Hartley įstatymą. Bet prieš patį šį suvažiavimą, Eisenhoweris, republikonų kandidatas, padavė Taftui ranką ir nusitarė išvien veikti. Gi Taftas, kaip žinia, yra Taft-Hartley įstatymo sugalvotojas, jis yra didžiausias organizuotų darbininkų neprietelius.

—:—

ANTRASIS KLAUSIMAS, ir svarbesnis už pirmąjį, yra Amerikos organizuotų darbininkų vienybė.

Vienybės reikalą iškėlė mainierių unija, kuri šiuo metu nejeina nei į CIO, nei į ADF. Angliakasių unijos prezidentas, John L. Lewis, savo unijos vardu, prisiuntė ADF suvažiavimui telegramą, raginant tuojau, nedelsiant, pradėti pasitarimus dėl apvienijimo organizuotų darbininkų.

Lewis sako, jog iki š. m. spalio mėn. 15 dienos apvienijimo darbas būtų galima atlikti. O jeigu taip įvyktų, tai apvienyti darbininkai pataptų milžiniška jėga ir galėtų griežčiau pasisakyti prieš Tafto-Hartley įstatymą.

Apvienyti organizuoti darbininkai, energiškai veikdami, galėtų nugalėti beveik kiekvieną kandidatą į Kongresą, kuris pritaria Tafto-Hartley įstatymui, kuris atsisakytų balsuoti dėl jo panaikinimo.

Tai didžios svarbos klausimas. Ką šis suvažiavimas dėl jo pasakys, matysime už keleto dienų.

—:—

KAIP GI SU KARO BAIGIMU Korėjoje? Ar suvažiavimas pasisakys už tai, kad karas Korėjoje turėtų būti tuojau baigtas?

Mums atrodo, kad nepasisakys, nes ADF vadai tam nepritaria. ADF vadai, kaip ir CIO vadai, eina išvien su Trumanu; kaip Trumanas padaro, taip jiems gerai. Ligi šiol jie visame kame pritarė Trumano šaltajam karui ir karštajam karui Korėjoje.

Bet tai nereiškia, kad ADF eiliniai žmonės nenori taikos. Taip, jie nori taikos. Ir pačiame suvažiavime bus nemaža delegatų, kurie trokš, kad karas turėtų būti baigtas tuojau. Tačiau nelengva jiems bus savo balsą suorganizuoti tiek, kad jis būtų girdimas. Vadovybė jį nustelbs.

Yra Federacijoje ištisų unijų, kurios pasisakė už taiką,—pavyzdžiui: bučerių unija. Bet Mr. Green tai netiesiogiai jau pasmerkė.

Suvažiavimui pateiktas raportas apie tarptautinę padėtį—raportas, kurį iškepė komunistų renegatas Jay Lovestone, šiuo metu tarnaująs ADF vadovams "smegenų trustu"! Tame raporte smerkiami "neutralistai," kurie nepritaria Trumano karinei politikai, kurie nori taikos.

Taigi, mūsų krašto nelaimei, toks didžiulis darbininkų sambūris, kaip ADF suvažiavimas, atrodo, netars teigiamo žodžio dėl tuojautinio karo baigimo Korėjoje.

Rojus Mizara

Keletas bruoželių apie Daktarą Andrių L. Graičiūną

I.

Su Dr. Andrium Graičiūnu teko asmeniškai susipažinti prieš kokia 30 metų. Nežiūrint to, kad tuomet mudviejų visuomeninės pažiūros skyrėsi, su juo buvo surasta bendros kalbos, bendro pašnekėsio.

Tuomet jis buvo sandarietiškų pažiūrų žmogus. Tuomet jis galvodavo ir sakydavo daug maž taip:

—Man jūsų judėjimas patinka. Man patinka jūsų spauda, jūsų organizacijos, jūsų pasiaukojimas ir pasiryžimas apšvietai skleisti, tik man nepatinka, kad jūs giriate Rusiją!... Andai vienąme parengime mačiau jūsų žmones raudonose "rubaškose!"...

Aš jam sakydavau, jog ne Rusijos čia klausimas, o santvarkos. Jei tai, kas šiandien vykdoma Rusijoje, būtų vykdoma Francūzijoje ar kurioje kitoje šalyje, mes darytume tą patį. Mums rūpi socialistinė kūryba, nauja santvarka, kurią vykdo Rusijos liaudis, dėl to mes apie tai nemažai ir rašome ir kalbame, kuomet turčiams parsidavusi spauda, ją niekina, žemina.

Taip maž daug mudu kalbėdavomės, susitikę kur nors restorane, gatvėje; kaikada velionis "užklysdavo," nors nedrąsiai, ir į Vilnies raštinę, kur aš per tūlą laiką dirbau. Keletą kartų buvau užėjęs pas jį ir į jo kabinetą, tuomet palaikomą Halsted gatvėje, Chicagoje. Kai jis gaudavo iš Lietuvos kai kurios literatūros ,tai nešykštėdavo paskolinti ir man, gi aš grąžon duodavau jam mūsų literatūros.

Bet mūsų spaudą velionis nuolat atydžiai skaitydavo. Kadangi Graičiūnas buvo nuoširdus žmogus, tai jis tuojau pradėjo kritiškai galvoti apie savo vietą mūsų visuomenėje.

Jis pamatė, kad anose, nedarbininkiškose srovėse, visur vyrauja doleris: kiekvienas stengiasi pralobti, nežiūrint kuriais keliais, kuriais būdais, kad tik pralobti. Dr. Graičiūnui tai nepatiko ir jį tai, matyt, vertė susimąstyti ir pakrypti į progresyvių judėjimą. Jam labai nepatiko veidmainiai, savanaudžiai.

Praėjus kokiems aštuoneriems metams, mes gaunąme Dr. A. L. Graičiūno aštrų laišką. Jis kritikuoja Laisvės redakciją už tai, kad ji neužtenkamai "kairi." Jis liepia mums imti pavyzdį iš Minske leidžiamo "Raudonojo Artojo"!

Nustebome! Tai buvo, rodosi, 1932 metais. Nuo to laiko ir prasidėjo tarp mūsų artimesni santykiai. Jis nuolat mus kritikavo, reikalaudamas, kad mes rašytume taip ir kitaip, kaip jo nuomone, turėtų būti rašyta.

Vėliau mes Dr. Graičiūno laiškelių gaudavome beveik po porą per savaitę. Nemaža jo pastabų tilpo Laisvėje, tilpo ir Vilnyj. Susitikęs asmeniškai, jis nesigailėdavo mums pastabų dažniausiai vis dėl to, kad mes "perdešinūs"!...

II.

Dr. Graičiūnas buvo savamokslis, kiek tai liečia lietuvišką rašybą. Pilnai gerai, taisyklingai lietuviškai rašyti jis nebuvo išmokęs, — čia ir bus vienas jo didesnių minusų. Ilgesni straipsniai jam nesiduodavo rašomi ir tiek! Į senatvę jis nei nebandė ilgesnio rašto rašyti, — pasitenkino trumpomis pastabomis.

Velionis nebuvo rimtai studijavęs marksistinio mokslo, jo nepažino, neįsisavino, ir tai sunkino jam orientaciją sprendžiant visuomeninius klausimus, — kitas minusas.

Dr. A. L. GRAIČIŪNAS, sako kalbą Demokratiniame Amerikos Lietuvių Suvažiavime, įvykusiame 1943 metų gruodžio mėnesį Webster salėje New Yorke.

Kalbėti viešuose mitinguose jis neturėjo oratoriaus gabumų, tačiau mokėjo gražiai, paprastai dalykus dėstyti.

Man teko dalyvauti keletoje SLA seimų, kur būdavo ir velionis Dr. Graičiūnas. Tuomet jis buvo opozicijoje tautininkams ir socialistams. Viename SLA seime, bene Scrantone, atmenu, jis, pasišaukęs mane į salės kampą, sakė:

—Tėmyk gerai, aš jiems šiandien kad duosiu, tai duosiu!...

Ir daktaras sutrenkė lazdele į grindis, patvirtindamas savo žodžių teisingumą ir rimtumą.

Laukiau!

Deja, kai atsistojo jis kalbėti... nieko didesnio neišėjo. Balsas lyg ir pakimo, susimaišė kalbos posmai ir tie, kuriems veteranas taikė šūvius, juos pavertė juokais.

Tai buvo, beje, ne tik dėl kalbėtojo nepasiruošimo, o ir dėl to, kad jis buvo jau senas ir silpnos sveikatos žmogus.

Kadaise Dr. Graičiūnas daug dirbo Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijoje, kuri buvo įkurta 1912 metais, anot Dr. A. Petrikos, vyriausiai paties Graičiūno pastangomis.

Toji draugija išgyvavo virš 10 metų ir mirė, nes nemaža gydytojų nematė reikalo jai priklausyti.

1936 metais Clevelande buvo įkurta Lietuvių Etinės Kultūros Draugija,—tai buvo laisvamaniška organizacija, kurios sekretorium išrinktas Dr. Graičiūnas. Tačiau nebuvo galima ir šitos draugijos palaikyti ilgai.

Kaip organizacijų veikėjas, Graičiūnas turėjo gerą ypatybę: jis bandydavo sudaryti talką, įtraukti į darbą juo daugiau žmonių, nors tai ne visuomet jam pavykdavo padaryti.

Kiekviena proga velionis, asmeniškai, per laiškus ir per spaudą kalbėjo už apšvietą, už kultūros kėlimą liaudyje.

Reikšmingas jo pasisakymas Dr. A. Petrikai 1940 metais:

"Man nerūpėjo ir nerūpi, kad mano rickutė duonos būtų aptepta storai sviestu. Man rūpi ir rūpės, iki kol krūtinėj širdis plaks, mano brolių ir sesių gėrbūvis ir palaima gyvenime. Kai mano broliai ir sesės prisiauklės, tai ir mums bus lengviau. O dabar nėra ko gailėtis, jei kartais duonos pluta padažyta druskoj ir vandeniu nugerta. Tai tavo puota už visuomeninį darbą." ("Šviesa," 1940 metų num. 4-tas.)

Ten pat Dr. A. Petrika nuo savęs prideda:

"Koks taurus idėjininkas tasai senukas! Savęs išsižadėdamas, turtų nepaisydamas ,visuomenės reikalus aukščiau statydamas, — jisai gali būti mums visiems pavyzdžiu!..."

Tiesa!

III.

1948 metais man būvant Chicagoje, atvyko iš Waukegano Dr. Graičiūnas, bet jau liguistas, sunkiai bevaikščiojąs. Užėjo į Vilnį pasiramsčiuodamas lazda: išbalęs, išvargęs.

Kalbėjomės .tuomet apie įvairius reikalus, bet Graičiūnas dar vis prisimygusiai laikėsi savo sumanymo, kad prie ALDLD būtų įkurtas Kultūrai Remti Fondas, Moksleiviams Fondas ar kaip kitaip jį pavadintum.

Mes jam nurodėme, jog tai sunku realizuoti, esamose sąlygose tiesiog negalime to įgyvendinti.

Po kiek laiko išgirstame, jog Dr. Graičiūnas jau ligoninėje, Waukegane. Viską, ką jis turėjo, likvidavo ir dabar paimtas apskrities, berods, ligoninėn.

Pirm to, beje, rodosi per Dr. A. Petriką, jis prašė finansinės paramos. Žinau, kad jam siuntė kiek tiek paramos bene tas pats Dr. Petrika, Dr. Kaškiaučius ir kiti. Tačiau tuo reikalu nebuvo dirbta organizuotai.

1951 metų pradžioje buvau LDS reikalais Chicagoje. Vieną sekmadienio vakarą — su A. Tilviku ir G. Montvilu, — nuvykstame aplankyti Dr. Graičiūną.

Po ilgoko ieškojimo, įeiname į jo kambarėlį — visiškai tamsu.

Šiaip taip surandame elektros knypkį; nusišviečia kambarėlis: jo kampelyj sėdi, kaip mūka, senukas, susitraukęs, mažytis, basas, naktiniame kostiume, visiškai sumenkėjęs, — tik pusė Andriaus Graičiūno!...

Ligoninėje man visuomet pasidaro sunku ant širdies, bet slėgiantis vaizdas mane visiškai pritrenkė, atimdamas keletui minučių žadą.

—Labas vakaras, daktare!...

—Labas! — atsako jis liguistu balsu.—Kas jūs esate? Aš nematau...

Nematau! Kitas smūgis!

Pasakiau savo draugų pavardes ir savo. Jis abejoja, netiki.

—Jūs sakote, esate Rojus Mizara?

—Taip.

—Iš Brooklyno?

—Taip.

—Bet jūsų balsas kitoks; tai negali būti! Aš pažinčiau jus iš balso. Ne, tamsta nesi Mizara... Kas jūs?...

Aiškinau, dėsčiau, įrodinėdamas, jog esu tas pats. Pagaliau ligonis sutiko, patikėjo manim.

Tuomet anų dviejų eilė: kas juodu?

Pasirodė: jis buvo praradęs ne tik regėjimą, o ir gerą atminties dalį.

Pasodinome jį ant lovelės, truputį aukščiau. Klausinėjome, ko jis nori, kas jam reikalinga? Dėsime pastangų jį viskuo aprūpinti.

—Nieko nenoriu, visko užtenkamai turiu. Aš — vargo žmogus, todėl man visur gerai; kaip yra, taip gerai... Jaunystėje aš sunkiai dirbau... Kad jūs žinotumėt!... Visa tai man dabar atsiliepia. Aš jau senas žmogus...

Ir jis pradeda pasakoti, kaip buvo jam sunku, atvykus į Ameriką, kaip teko sunkiai ir ilgas valandas dirbti, kiek daug ir pasiaukojančiai jis dirbo Amerikos lietuvių visuomenei!...

—Kur dabar jūsų, daktare, sūnūs—klausiu.

Atsako:

—Kur? Vienas profesoriauja Maskvos universitete, kitas — Vilniaus.

Iš tikrųjų jo vienas sūnus, Andriejus, gyvena Jungtinėse Valstijose, kitas, Vytautas, Kaune.

Po gėro pusvalandžio atsisveikiname ligoni. Tarpduryj dar atsigrįžau, atidžiai dirstelėjau, nes nujaučiau, kad paskutinį kartą jį matau.

Taip, tai buvo paskutinis su Daktaru Graičiūnu pasikalbėjimas, — pasikalbėjimas, kuriame jis jau nenaudojo pokštų, juokelių, kurių kadaise jis buvo kupinas.

Neužilgo, mačiau Vilnyje, jis buvo iškeltas iš tos ligoninės į kitą įstaigą, arčiau prie Chicagos.

Gi praėjusią savaitę... Graičiūnas mirė. Mirė darbštusis lietuvių tautos sūnus, tarybinės Lietuvos patrijotas, liaudies draugas!...

Velionio palaikai buvo palaidoti rugsėjo 13 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse. Kalbą pasakė A. M. Metelionis. Prie kapo buvo apie 200 žmonių.

Tebūva jam lengva šio krašto žemė!

DŽIMIO ŠMOTO ISTORIJOS

ANTRA GROMATA SAIMONUI BLYNUI

Alau, Saimon!

Aš dar vis būnu ant farmos. Farmerys nori, kad aš čia būčiau iki visų šventų, ale aš negalėsiu taip ilgai išbūti, ba čia labai markatna ir išsiilgau Brooklyno. Žinai, jei nebūtų pasaulyj Brooklyno, tai žmogus rodosi nenorėtum nei gyventi. Brooklynas man, kaip mahometonui Mekka.

Ar tu, Saimon, girdėjai tokią naujieną? Popiežius Pijus XII apdovanojo medaliu Chicagos Draugo redaktorių Leonardą Šimutį. Ir tas medalis su lotynišku parašu: "Pro Ecclesia et Ponticife." Aš nežinau, ką tai mynina. Nemislinu, kad ir tu žinai. Ale tu paklausk zokristijoną arba kurį pranciškonų staršą, tai jie gal ištlumočys, ką tai mynina. Jie žino.

Nebūčiau tos svarbios naujienos sužinojęs, jei nebūtų pas farmerius atvažiavęs iš Chicagos vienas geras parapijonas, farmerių frentas. Jis man tai pabajino.

Aš klausiau parapijoną, už ką gi Leonardą Šimutį popiežius taip apnagradino? Tai jas man sakė:

—Už du svarbius ir didelius tautai ir bažnyčiai nuveiktus darbus?

—Kokius darbus?

Va, kokius: kada 1926 metais Leonardas buvo Lietuvos Seimo narys, tai jis, kaip geras krukdemokratas, balsavo už Smetonos smurtą, padarytą advente, prieš Kalėdas. Tai vienas užpelnas. O kitas: kadaise Leonardas Šimutis Brooklyne pasibučiavo su Pijūšu Grigaičiu. Abudu darbai labai slaunūs, tai popiežius ir atnagradino jam už juos medaliu su lotynišku parašu.

Šitaip man sakė tas geras parapijonas . O jis žino, ką kalba.

Aš neturiu čėso ilgesnei gromatai, tai pasakysiu gudbai tau, Saimon, ir tavo mielai prisiegėlei.

Gudbai!

Džimis Šmotas

Detroit, Mich.

LLD 52-ros kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo (Sept.) 21 d., 2 val. po pietų Draugijos svetainėje, 4097 Porter St.

Žinokite, kad buvome nutarę nelaikyti susirinkimų vasaros karščiuose per 3 mėnesius ir paimti vakacijas.

Kuopos valdyba kreipiasi į jumis, kad padarytumėte šį susirinkimą skaitlingu ir kad kiekvienas dalyvautumėte.

Bus pateiktas raportas iš atsibuvusio spaudos pikniko ir 2-jų kuopos išvažiavimų, kurie Bus pateiktas raportas iš 10-įvyko pas dd. Smitrevičius. tos Apskrities konferencijos. Taipgi turėsime apkalbėti mūsų spaudos vajų, kuris prasidės neužilgo, ir žiemos sezono veikimą.

Dar yra keletas narių, nepasimokėjusių duokles, malonėkite pasimokėti ir atsiimti knygą "Sveikatos Šaltinis."

Draugai ir draugės, po, 3 mėnesių vakacijų, padarykime susirinkimą skaitlingu.

Kp. Valdyba.

Gražiausias apšvietai pasitarnavimas tai gavimas Laisvei naują skaitytoją.

CLEVELANDO ŽINIOS

UE Lokalas 735 gerai prisirengęs prie konvencijos

United Electric, Radio and Machine Workers (UE) lokalas 735 gana iš anksto atlaikė visų narių susirinkimą, kuriame tapo išrinkti delegatai į UE Nacionalę Konvenciją, ir prirengė daug gerų sumanymų ir rezoliucijų.

Rezoliucija už neprigulmingą politinę akciją, kad UE organizuotų savo unijos narius ir abelnai Amerikos žmones į neprigulmingą politinį judėjimą, kuris būtų laisvas nuo stambiojo biznio interesų ir nuo jos politikierių kontrolės, ir kad UE unija rems tik tuos kandidatus, kurie priims UE programą.

Kita rezoliucija už įvedimą algų programos, su kuria būtų galima šiais metais laimėti 15 centų į valandą algų pakėlimą.

Vienas iš svarbiausių pasiūlymų konvencijai, tai taikos reikalu. Pasiūlymas reikalauti KJV Administracijos, kad imtų greičiausius žingsnius sušaukimui didžiųjų valstybių konferencijos, kurioje būtų galima atsiekti taikiu būdu visos dabar ginčijamais klausimais susitarimo.

Rezoliucija už panaikinimą, įstatymdavystės būdu, Algų Stabilizacijos Tarybos, kad be jos darbininkams būtų galima daryti spaudimas į kompanijas už kolektyvį susitarimą.

Rezoliucija už atšaukimą minčių kontrolės Smith Akto, ir reikalauti, kad prezidentas Trumanas paleistų visu tuos, kurie yra nuteisti sulyg Simth Aktu.

Dar viena rezoliucija Pietinės Afrikos klausimu, kad Jungtinės Valstijos imtų greitą žygį Jungtinėse Tautose dėl atsteigimo demokratinių teisių Afrikos žmonėms, ir už sulaikymą malanistų niacišku veiksmų.

Kada šios žinios mus pasieks, United Electric, Radio and Machine Workers Nacionalė Konvencija jau bus laikoma Hlanden Hotelyj, Clevelande.

Eina teisman atgavimui balsavimo teisių

Ohio Progresyvė Partija pasiryžo teismo keliu įrodyti, kad toks diskriminuojantis balsavimų įstatymas yra prieškonstitucinis. Ji užvedė bylą Franklin Apskrities Common Pleas teisme. Bylą užvedė Progresyvių Partijos kandidatai Hallinan ir Bass. Tokią pat ir su to paties advokato pagalba užvedė bylą ir Ohio P. P. pirmininkė Pauline Taylor, kuri nori tapti viena iš 25 elektorių už Hallinan ir Bass.

Pora metų atgal, republikonų ir demokratų partijos bijodamos, kad jos jau gal nebeilgai galės tarnauti Wall strytui, vietoje Amerikos žmonėms, su pagalba Ohio fabrikantų pervarė per valstijos legislatūrą balsavimo tiesų pataisymą, kuris reikalauja iš nepriklausomos partijos apie pusės milijono piliečių parašų uždėjimui kandidato į prezidentus ant Ohio baloto.

Teismo drausmė prieš Korėjos karą

Clevelando advokatas William W. Cavanaugh pridavė teismui reikalavimą, kad uždraustų prezidentui Trumanui tęsimą Korėjos karo ir kad ištrauktų visas karo jėgas iš Korėjos. Adv. Cavanaugh kaltina prezidentą prasižengime prieš konstituciją, kada paskelbė Korėjos karą be atsiklausimo Kongreso.

Kada žmonės sužinojo adv. Cavanaugh darantį tokį drąsų žygį, tuojau pasiuntė apie 300 sveikinimų per telefoną. Tas parodo, kaip didelis yra žmonių troškimas taikos.

Cavanaugh yra tarnavęs kariniam orlaivyne bomberium Antram pasauliniam kare, kuriame esąs padaręs 35 kautynių misijas viršum Vokietijos. Cavanaugh reikalaudamas drausmės Korėjos karui, pareiškė: **"Aš tą darau nevien kaipo pilietis, bet ir kaipo tėvas 3-jų vaikų, kurių gyvenimas jau yra užmorgičiuotas mūsų šalies skolomis."**

Kurie turite televizijos aparatus, pasižymėkite ant kalendoriaus rugsėjo 20 d., kad 12-tą valandą dienos ant WXEL-TV, bus rodomi ir kalbės Progresyvių Partijos kandidatai Vincent Hallinan ir Charlota Bass. **J. N. S.**

Spaudos piknikui praėjus

Šių metų spaudos piknikas įvyko rugp. 30 d., ir, matomai, turėjo neblogas pasekmes, o tos pasekmės galėjo būti dar geresnės, jei mūsų korespondentai nebutų taip intensyviai padalinę clevelandiečius į dvi kempes-vyr. ir moteris. Mat, šį pikniką rengė L. Moterų Klubas, tai koresp. garsindami neva pikniką, nepavydėjo komplimentų vyrams. Jie bandė net įrodyti, jog vyrai ir jų organizacijos priešingi mūsų spaudos rėmimui, o daugiausia kliuvo tai draugijų Sąryšiui. Kur gi sensas, kur logika? Kad Moterų Klubas surengė pikniką, aišku, joms reikia duoti kreditas. Bet man rodos, nėra taip jau svarbu, kas pikniką pradėjo rengti. Bet svarbu, kiek spėkų buvo sukoncentruota jo sekmingam pravedimui. Juk aišku, kad sekmingo pikniko nesurengs nei vienos moterys, nei vieni vyrai. Tai kamgi reikalingas tokis paskirstymas ir vieni kitų niekinimas?

Buvo laikai, kuomet spaudos piknikus surengdavo viena ypata, pav. velionis Jonyla yra surengęs visą eilę spaudos piknikų. Jis atėjus pikniko laikui, dirbdavo vyrai, dirbdavo ir moterys, ir vieni kitiems nykščiais akių nebadė. Tas pat galėjo būti ir šiame piknike. Tiesa, keletas vyrų rengėjoms padėjo ir šiame piknike —gali būti tik tie, kurie nepaisė minėtų atakų. Rengėjos butų gerai padariusios, jeigu jos būtų praplėtusios rengimo komisiją, į ją pakviečiant bent keletą vietos veikėjų. Tuomet gal būtų išvengusios tokių neleistinų klaidų, kokios įvyko šio pikniko rengime, kaip, pavyzdžiui, nekurios komisijos narės pasigamino savus įžangos tikietus ir platino be pirmininkės žinios. Tik nelaimė, kad nepritaikė spalvos prie pirm. pagamintų tikietų. Reikia tikėtis, kad Moterų Klubas dės pastangas, kad tokie dalykai būtų prašalinti visiems laikams.

Kadangi Sąryšys buvo daugiausia koresp. plakamas, tai prie progos pasiteiravau pas sekr., nejaugi, sakau, Sąryšys niekuomet spaud. piknikų nerengė? Štai jo atsakymas: "Mes turime čionai žmonių, kurie draugijose nei mažiausio darbelio neapsiima, o visą laiką pašvenčia koresp. rašymui. Na, ir prirašo visokių nesąmonių. Sąryšio rekordai rodo sekamai: Iki 1943 m. panaši įstaiga vadinosi veikiančiu komitetu, kuris išimtinai rūpinosi tik svetainės palaikymu. Nuo 1943 m. iki 1947 m. tas kom. buvo miegantis kom., nes nelaikė per tuos 4 metus nė vieno sus. 1947 m. buvo sušaukti draugijų atstovai ir atgaivintas komitetas, ir pasivadino Draugijų Sąryšiu. 1948 m. Sąryšys jau rengė spaudos pikniką. Jo gaspadorium buvo J. Žebrys. 1949 m. irgi Sąryšys rengė. Jo gasp. buvo P. Nemura. 1950 m. Sąryšio sus. niekas iš delegatų neapsiėmė į komisiją, tai spaudos pikniką rengė Moterų Klubas. Bet piknike dirbo visi sutartinai, ir vyrai ir moterys, be jokios diskriminacijos. 1951 m. ir vėl Sąryšis rengė, tik vadovaujamam kom. nariui susirgus, atrodė, jog piknikas neįvyks. Bet paskutinėse dienose Sąryšio sekr. sušaukė visų vietos veikėjų sus., kuriame vienbalsiai buvo nutarta pikniką rengti. Visi stojo darban, ir puiknikas įvyko su geromis pasekmėmis. 1952 m. vėl pasikartojo 1950 m. istorija—niekas neapsiėmė į komisiją ir vėl Moterų Klubas surengė Spaudos pikniką.

Tai tokią maž daug istoriją suteikė Sąryšio sekr. Tai matote, kokią trumpą atmintį turi tie koresp., kurie bandė įrodyti, jog Sąryšys priešingas spaudos rėmimui, ir niekad spaudos piknikų nerengė. Jeigu sąryšio delegatai neapsiima į kom., tai dar nereiškia, kad jie priešingi spaudai. Veikiausia tam priežastys gludi visai kur kitur. Be to, yra pamato manyti, jog tie koresp. tai rašė su nepergeriausiais mieriais, nes gera jų dalis visai piknike nepasirodė. **Progresistė**

Newark, N. J.

Paskutinis Sietyno-Rusų Piknikas

Rengia Sietyno ir rusų chorai, rugsėjo 21 d., sekmadienį. Pradžia 1 val., Montgomery Parke, 123 Montgomery Ave., Irvington, N. J.

Visi lietuviai turėtumėte dalyvauti šiame meniškame sąskridyje. Ne tik, kad smagiai laiką praleisite, bet ir paremsite meniškos veiklos plėtojimąsi, abu chorus, kurie darbuojasi labui visos progresyvės bendruomenės, keldami liaudį iš letargo miego.

Abu chorai duos puikią dainų programą, kuo kiekvienas tikrai galėsite pasigėrėti. Taipgi bus įvairaus maisto, ir ten pat ant vietos išsigerti pagal savo skonį. Parkas nepaprastai gražus ir didelis dėl tūkstančio publikos. Visus ir visas mielai kviečia dainų pildytojai-choristai su jais smagiai laiką praleisti tyrame ore ir gražiame parke.

Kelrodis: Privažiavimas Clinton Ave. busai 13-16, Avon Ave. busas 54, ir Springfield Ave. busai 25-26. Praveža prie pat tos gatvės.

Choristas

Chicagos Žinios

Roselando Aido Choras gavo mokytoją

Roselando Aido Choras po ilgų vasaros atostogų vėl pradeda menišką darbą. Šį penktadienį, Kultūros Klubo svet., 10413 So. Michigan ave., įvyks pirmoji dainų pamoka su nauja mokytoja, o po pamokos—naujos mokytojos priėmimui — šeimyniško pobūdžio vakarėlis su užkandžiais ir gėrimais, vadinamas "šurum-burum".

Aido naujoji dirigentė yra Mildred Keller — Chipiutė. Tai jauna ir drąsi menininkė, plačiai žinoma visų, o ypatingai jaunimo tarpe Chicagoje ir kitur. Dažnai praeityje ji žavėjo publiką savo deklamacija, šokiais, vaidinimu, kalba ir muzika. Dabar, šeimyninių aplinkybių leidžiama, ji paima Aido Chiro muzikales gaires į savo rankas.

Perstatys "Blindą"

Aidiečiai nesnaudė ir vasaros laiku. Choras turėjo sekmingą pikniką, o praeitą mėnesį skaitlingą dviejų dienų išvažiavimą pas Straukus — "Palangoje".

Choras nusitarė ateinantį pavasarį suvaidinti jau seniai, seniai Chicagoje statytą, neužmirštamą iš Lietuvos baudžiavos laikų dramą —"Blindą" (Žemaičių Razbaininkas).

Kviečiame visus

Aidiečiai, buvę aidiečiai, busimi aidiečiai, mūsų technikai ir scenos padėjėjai — iš jaunimo ir senimo — visi atvykite paduoti ranką mūsų naujajai jaunutei mokytojai, kad ji jaustųsi, kad mes branginame Aido Chorą ir padėsime jai chorą išlaikyti ir vesti jį į gražią ateitį. **Bro Pikėj**

Ruoškimės dar vienam piknikui

Paremsite apsigynimo darbą ir savo spaudą

Sekmadienį, rugsėjo 21 d., Liberty darže bus dar vienas mūsų svarbus piknikas. Jį ruošia bendrasis mūsų organizacijų komitetas. Jo tikslas bus paremti **apsigynimo darbą, taipgi dienraštį "Vilnį."**

Prūseikos bylai pasiekus aukščiausią instanciją imigracijos departmente, butent, apeliacijų tarybą, reikia daugiau susirūpinti apsigynimo reikalais. Prie Prūseikos yra dar keliolika lietuvių, o mums gi turi rūpėti nevien kova prieš lietuvių deportavimą, bet abelnai kova prieš deportavimą ir isteriją.

Paskirkite sekmadienį, rugsėjo 21, tai svarbiai pareigai, dalyvaukite piknike.

Nors jau vėlokai, bet dar galima turėti labai geras piknikas. Nei maudytis, nei kitur juk jau nevažiuosite.

Atsiminkite, sekmadienį, Liberty Grove, Willow Springs, Ill.

Prašome ir apylinkės lietuvių atvykti piknikan. **Vilnietis.**

Jei Tamsta dar neprenumeruoji dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

Bethlehem, Pa.

Lietuvoje sakydavo: "Boba neturėjo bėdos, tai paršą nusipirko". Taip atsitiko ir su Pranu Žaviu. Rugp. 7 d. nusipirko dviratį — ir da ne bile kokį, ale "reiserį", su dviem brekėm, rankinėm, prieš ir užpakalyje. Garantuotą ant penkių metų!

Rugp. 10 d. nupuolė pirmutinis "mudguard" ir brekės. O 11 d. reikėjo dirbti iki 7 P. M. Rugp. 12 d., 8:30 val. po pietų, iš kafeterijos Lamberton Hall, University Ave., Taylor St., užsėdęs pasileidau į 3rd St. atmainyti dviratį ir palikti. Nė nepamislinau, kad lyjant užpakalinės brekės slysta. O Taylor St. užkimštas mašinomis. Netoli Paker Ave. atsimušiau į priešai stovinčią mašiną...

Neatsimenu, kaip mane ambulancas atvežė į St. Lukes ligoninę. Visą dešinį šoną labai susimušiau—galvą, petį, ir nusilaužiau dešinę koją žemiau kelio. Dr. Synder, išpildydamas LDS 64 kuopos blanką, rašo, kad negalėsiu dirbti nuo 3 iki 5 mėnesių.

Tai tokios tokelės, draugai. Labai dėkui, ką "atlankote".

Viena duktė gyvena Queens Village, L. I., N. Y., kita — Baltimore, Md. Jauniausias sūnus, geologijos inžinierius, dirba West Virginijoje. Tai atlanko tiktai vyriausia duktė Franutė iš Allentown, Pa., ir šeštadieniais motina. Mat, ir jąją paleidžia tiktai šeštadieniais iš ligoninės, kur ji būna nuo 1949 metų vasario 1 dienos.

Labai dėkui dukrelei Franutei. Ji mane atlanko tankiai ir atveža Laisvę. Tai mano geriausias draugas. Be Laisvės nežinau ką aš daryčiau.

Šituos žodžius rašau rugsėjo 9 d. ir dar vis dešinysis petys ir koja kaip ugnia dega. Jau 28 dienos kaip "ilsiuosi."

Labai dėkui, draugai bethlehemiečiai, kad "atlankote." Aš žinau, kad jūs 'nežinote'...

Frank Žavis,
L. V, Hotel, Bethlehem, Pa.

Jei jūs norite parduoti namą ar biznį, paskelbkite Laisvėje, parduosite greit. Už paskelbimą kaina žema.

Paskutinis Gražiausias

PIKNIKAS

Rengia bendrai Sietyno ir Rusų Chorai
Įvyks Sekmadienį

Rugsėjo 21 September

NAUJAME, GRAŽIAME

MONTGOMERY PARK

123 Montgomery Ave., Irvington, N. J.
Pradžia 1 val. — Įžanga 50c

Šis piknikas bus vienas įdomiausių, su puikia muzikos ir dainų programa ir daug įvairių žaislų ir t.t. Valgiai įvairiausi — rusiški ir lietuviški. Šokiams gros rusų puiki orkestra.

Šiame piknike niekam nereikės liūdėti ir nuobodžiauti. Visi būsim smagūs, linksmi, užbaigiant vasaros, piknikų sezoną. Piknikas atsibus ar lis ar ne, nes yra gera salė.

KELRODIS: Su busais — nuo Nearko priveža busai No. 13, 16, 25, 26, 54. Su karais taipgi važiuokite Springfield Ave. ar Clinton Ave. beveik iki Irvington Center, — klauskite Montgomery Ave.

Kviečia Komitetas.

Įsigykite
JONO KAŠKAIČIO
eilių rinkinį

PROŠVAISTĖS

Knyga, kurioje telpa
arti 150 Jono Kaškaičio
gražiausių eilėraščių

Kiekvienas kultūringas žmogus privalo įsigyti "Prošvaistes," jas perskaityti ir laikytis savo knygynėlyje.

*

"Prošvaistėse" taipgi telpa įdomi Jono Kaškaičio (Dr. Kaškiaučiaus) biografija, jo mokslas ir kūryba.

*

Knyga iš virš 300 puslapių, kaina $1.50.
Tuojau įsigykite ir pasinaudokite tuom gražiu veikalu.

LAISVĖ
110-12 ATLANTIC AVENUE,
RICHMOND HILL 19, N. Y.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.
Telefonas Poplar 4110

N. GOGOLIS

TARASAS BULBA

(Tąsa)

Ir stipriai paspaudė kazokai: visai sujaukė eiles. Žemaūgis pulkininkas ėmė visus šaukti kuopon ir liepė iškelti aštuonias išmargintas vėliavas, norėdamas surinkti savuosius, toli po lauką išblaškytus. Visi lenkai bėgo prie vėliavų; bet nespėjo jie išsirikiuoti, kaip kurenio atamanas Kukubenka smogė su savo nezamaikiškiais vėl į vidurį ir puolė patį storpilvį pulkininką. Neišlaikė pulkininkas ir, pasukęs žirgą, ėmė lėkti šuoliais; o Kukubenka toli vijo jį lauku, nedavęs susijungti su pulku. Pamatęs tai iš šoninio kurenio, Stepanas Guska pasileido jam priešais, su virve rankoje, visai prilenkęs galvą prie arklio kaklo, ir, nutaikęs progą, vienu ypu užnėrė jam virvę ant kaklo: visas išraudo pulkininkas, nusitvėręs abiem rankom virvę ir stengdamasis ją sutraukyti, bet jau platus užsimojimas įvarė jam į pat vidurius pražūtingą ietį. Taip ir pasiliko jis prikaltas prie žemės. Bet neišvengė savo likimo ir Guska! Nespėjo apsižvalgyti kazokai, kaip pamatė Stepaną Guską iškeltą ant keturių iečių. Vos spėjo pasakyti vargšas: "Tegu gi pražūna visi priešai, ir džiūgauja amžinai rusų žemė!.." Ir čia pat atidavė savo dvasią.

Apsidairė kazokai, o jau ten, vienam šone, kazokas Metelica vaišina lenkus, trankydamas visus pasitaikiusius; o jau ten, kitame šone, spaudžia su savaisiais atamanas Neviličkis; o prie vežimų varto priešą ir mušasi Zakrutiguba; o prie tolimųjų vežimų trečiasis Pisarenka jau nuvijo visą govėdą; jau ten, prie kitų vežimų, susikibo ir kaujasi ant pačių vežimų.

— Ką, ponai, — atsiliepė atamanas Tarasas, išjojęs visiems į priešakį, — ar dar yra parako parąkinėse? Ar dar didelė kazokų jėga? Ar nepalūžo dar kazokai?

— Yra dar, tėve, parako parakinėse; dar stipri kazokų jėga; dar nepalūžo kazokai!

O jau krito nuo vežimo Bovdiugas. Tiesiog po pačia širdimi pataikė jam kulka; bet sukaupė senis visą savo dvasią ir tarė: "Negaila skirtis su pasauliu. Duok dieve kiekvienam tokią mirtį! Tegu gi ligi amžių pabaigos garsėja rusų žemė!" Ir pakilo į aukštybes Bovdiugo siela papasakoti seniai mirusiems sentėviams, kaip moka žmonės kautis rusų žemėje arba, dar geriau, kaip moka ten mirti už šventą tikėjimą.

Balabanas, kurenio atamanas, netrukus taip pat blinkterėjo žemėn. Trys mirtinos žaizdos teko jam: ieties, kulkos ir sunkaus kalavijo. O buvo jis vienas narsiausių kazokų; daug atliko jis, būdamas atamanu, jūrų žygių, bet garbingiausias buvo žygis į Anatolijos pakraščius. Daug pelnė jie tada cechinų, brangios turkiškos gabos *), kindiakų **) ir visokių papuošalų, bet atgal grįžtančius juos ištiko nelaimė: pateko, vargšeliai, po turkų sviediniais. Kai rėžė jiems iš laivo —pusė laivelių ėmė blaškytis ir apvirto, ne vieną prigirdę vandenyje; bet pririšti prie šono meldai išgelbėjo laivelius nuo paskendimo. Balabanas, visus irklus paspaudęs nuplaukė toliau, sustojo prieš saulę, ir dėl to iš turkų laivo jo niekas nepastebėjo. Visą naktį po to semtuvais ir kepurėmis sėmė jie vandenį, lopydami pramuštas vietas; iš kazokų kelnių prikarpė burių, ėmė plaukti ir pabėgo nuo greičiausio turkų laivo. Ir dar negana to, kad laimingai atvyko į Siečę, bet atvežė kijeviškio Mezigoro vienuolyno archimandritui auksu siūtą bažnytinį rūbą, o panelės užtarytojos cerkvei, Zaporožėje, gryno sidabro papuošalą šventam paveikslui. Ir ilgai po to garbino bandūrininkai sėkmingą kazokų žygį. Nulejdo jis dabar galvą, pajutęs priešmirtines kančias, ir tyliai pasakė: "Atrodo man, ponai broliai, mirštu gera mirtimi: septynis užkapojau, devynis ietimi nudūriau, daugelį žirgu sutrypiau, ir jau nebeatmenu, kiek pasiekiau kulka. Tegu gi amžinai žydi rusų žemė!.." Ir atsiskyrė jo siela nuo kūno.

Kazokai, kazokai! Neišduokite gražiausių savo kariuomenės žiedų! Jau apsupo Kukubenką; jau tik septyni žmonės liko visame nezamaikiškiame kurenyje; jau ir tie vos vos atsilaiko; jau susikruvino jų drabužiai. Pats Tarasas, pamatęs bėdą, skubėjo į pagalbą. Bet vėlai atskubėjo kazokai: jau spėjo jam giliai įlįsti po širdimi ietis prieš tai, kai buvo pavaryti jį apsupę priešai.

*) Judomojo turto.

**) Šilko audinių.

(Bus daugiau)

ĮVAIRIOS ŽINIOS

GERINAMOS KINIJOS ANGLIAKASIŲ DARBO SĄLYGOS

PEKINAS. — Senojo režimo metais Kinijos kalnakasiai dirbo neįtikinamai sunkiose sąlygose. Kasyklose nebuvo jokios darbo apsaugos. Dėl blogo vėdinimo dažnai įvykdavo sprogimų, nuo kurių žūdavo šimtai angliakasių. Sužaloti kalnakasiai pasilikdavo be jokių egzistavimo lėšų. Dabar padėtis smarkiai pasikeitė. Visur įvesta socialinio draudimo sistema, įvykdytos didelės angliakasių darbo apsaugos priemonės.

Laikraštis "Ženminžibao" praneša, kad statant vieną stambiausiųjų Sianinio kasyklų valdybos naujųjų šachtų trukdėsi vertikalinės angos prakasimo darbas. Atvykę į kasyklą tarybiniai kalnakasiai pasiūlė savąjį, racionaliausią prakasimo metodą, kuris užtikrina aukštą darbo našumą, darbui esant absoliučiai nepavojingam. Įsisavinus tarybinį patyrimą, darbo tempas žymiai padidėjo. Tarybinių angliakasių darbo patyrimo įsisavinimas įgalino 5 metais pagreitinti naujo anglies rajono įvedimą į eksploataciją.

Reikalauja užgyrimo rendas pakelti

Chicago, Ill. — Chicago Rent Advisory Board ieško federalės valdžios užgyrimo pakelti rendas 10 procentų. Klausimas perduotas National Rent Stabilization Office Washingtone. Jeigu būtų gautas užgyrimas, tai rendos tuojau pakiltų visame mieste.

Traukia teisman unijos viršininkus

New Bedford, Mass. — CIO United Textile Workers unijos viršininkai traukia teisman buvusį unijos viršininką George Baldanzi, kuris dabar darbuojasi AFL United Textile Workers unijoje. Jie reikalauja $200,000. Jie sako, kad Baldanzi ir visa AFL unijos vadovybė juos apšmeižė išleistoje ir išplatintoje brošiūroje. Ten sakoma, kad Rieve ir kiti CIO viršininkai nukniaukė iš unijos iždo $25,000 ir pridarė kitokių suktybių.

Amerikietis korespondentas Kinijoje

Pekin, Kinija. — Čionai pribuvo Amerikos Daily Worker korespondentas Joseph Starobin. Jis plačiai aprašinės būsimąją Azijos kraštų taikos konferenciją. Taipgi jis Amerikos laikraščiui paduos visapusiškų žinių apie naują gyvenimą Kinijoje. Jis nežino, kaip ilgai jis čionai išbus.

Laimėjo algų pakėlimą

Denver, Col. — The International Union of Mine, Mill & Smelter Workers laimėjo savo nariams 8 proc. algų pakėlimą iš Phelps - Dodge Copper Corp. Derybos buvo ilgos ir sunkios, bet korporacija buvo priversta unijai nusileisti.

Williamsburge veikiančios YM ir YWHA įstaigos vedėjas ir bendrai susiedijos publika pagerbė tos įstaigos žymius rėmėjus Joe ir Emily Lowe įdėjimu įstaigoje bronzinės lentelės jų vardui įamžinti.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Mokyklų raštininkai sujudo į protestą

Liaudies mokyklų raštinių darbininkai sujudo protestuoti prieš miesto mokyklų viršenybės įsaką jiems dirbti 7 valandų darbo dieną. Jie lig šiol dirbdavo 6 ir pusę valandų.

Kadangi vidurinėse mokyklose raštinių štabas tebedirba po 7 valandas ir vystėsi bruzdėjimas už sutrumpinimą valandų, valdininkai prailginimu valandų turėjusiems trumpesnes tikėjosi nuraminsią abiejus. Tačiau tas žingsnis atgal dar daugiau suerzino abiejus.

Laivakroviai priešingi atsiduoti arbitracijai

New Yorko eiliniai laivakroviai po prieplaukas ir mieste paskleidė laikraštuką "The New Deal," kuriame griežtai pasisako prieš atsidavimą arbitracijai. Unijos viršininkas Joseph P. Ryan, kurį eiliniai vadina "karaliuku," pritaria arbitracijai.

Laivakroviai sako, jog pavedimas visko arbitratoriui atimtų jiems galimybę veikti. O veikti jie yra pasiryžę. Laivų ir prieplaukų kompanijoms, o kartu ir Ryanui jie pareiškia savo laikraštukyje o balsį: "A Quarter or Quit." Atsišaukia į visus narius šį penktadienį įvyksiančiame referendume balsuoti prieš arbitraciją.

Ryano pasiūlymas pašiduoti arbitracijai laivakroviai pavadino "pardavimu." Kompanijų pasiūlymą po 8 ir pusę centų mokesties priedo jie anaiptol skaito nepriimtinu. Mažiausias pasiulymas turėtų buti bent 15 centų, kaip siūlė firmos pirm to sumanymo pasiduoti arbitracijai. Be to, laivakroviai nesutinka nei derėtis, sakydami: "Lai jie būna pasiruošę streikui visu pajūriu."

Miesto mokyklose

Vakariniai įvairių amatų kursai teikiami keturiais darbadienių vakarais keturiose Brooklyno ir trijose Queens apskrities amatų vidurinėse mokyklose. Brooklyne vakariniai kursai yra Brooklyn Automotive, Sarah J. Hale, Brooklyn Tech ir William Maxwell amatinėse (trade) mokyklose.

Queens mokyklos yra: Jamaica Vocational, Queens Trade ir Thomas A. Edison mokyklos. Suinteresuotieji antrašus gali rasti telefonų įrašuose ir sužinati sąlygas paskambinus ar nuvykus tenai.

Daugumoje amatinių mokyklų už mokslą reikia mokėti. Tačiau kai kuriose tūli kursai būna teikiami ir nemokamai.

—o—

Adelphi Kolegijoje, Garden City, susirinko apie 500 naujokų studentų. Tačiau formaliai pamokos prasidės 22-rą. Pirma savaitė skirta susipažinti, apsižiūrėti. Jau lankiusieji apie 1,600 susirinks 22-rą. O vakarinių apie 1,000 pradės pamokas 29-tą.

LEMPA UŽMUŠĖ VAIKĄ

Penkerių metų berniukas tapo užmuštas elektros bežaidžiant su lempa ant grindų virtuvėje, Brooklyne. Jo motina plovė indus. Už kiek laiko vaikutis visai nutilo. Atsigrįžusi pažiūrėti, motina pamatė vaikutį ištisą ant grindų, jau be sąmonės. Atvyko gelbėtojai, ilgai darbavosi, bet neatgaivino.

Buvo nustatyta, kad vaikas pirštuku pasiekė lempos atvilo jungtinio dugną (socket).

Ar norite matyti ALP kandidatus televizijoje?

Amerikos Darbo Partija (American Labor Party) pasimojo gerai pasidarbuoti už visašališkuosius progresyvių partijos kandidatus. O taip pat ir už vietinius darbo žmonėms ir progresyviams pageidaujamus kandidatus. Bet...

Jau visiems žinoma, kad valdovų partijos rinkiminei propagandai išleidžia daugmilijonines sumas pinigų. Darbininkai ir progresyviai ne tik kad tų turtingų aruodų neturi, bet dar daugybes tų centais sudedamų dolerių turi išleisti išsikovojimui teisės gauti laiko televizijos ar radio programose. Turi kovoti, kad gautų vietos bent kai kurioje spaudoje.

ALP su džiaugsmu praneša, kad išsikovojo laiko televizijos ir radio programose. Dabar liekasi klausimas sukelti tam tikslui pinigų. Kur? Žinoma, tiktai pas jus ir mane, pas visus darbo žmones.

ALP atsiuntė Laisvei lapelį ir aukoms rinkti blanką su prašymu paskelbti. Tikimasi, jog ir lietuviai darbiečiai su tokiomis blankomis ne už ilgo jus aplankys. O jei ne lietuviai, tai gal kaimynai darbiečiai ar progresyviai.

Kokios tos blankos:

Viršutinėje eilėje sudėti kandidatų į prezidentą, viceprezidentą ir senatorių paveikslai, tai Hallinan, Bass ir Lamont. Kampe — televizijos aparatas. O po paveikslais didžioji antraštė šaukia: "Put them on TV!" Lai taikos ir civilinių teisių balsai buna girdimi! Jūsų pagalba gali tai padaryti!"

Seka platesnis išaiškinimas tikslų ir kalbėtojų ir 10 eilučių parašams su aukomis. Gi kairiame šone blankos dar yra paveikslai Marcantonijaus, Dr. DuBois, Robesono, kuriuos taipgi žmonės girdės, jeigu pažangiečiai suteiks tam pakankamai paramos.

Pabaigoje atsišaukia balsuoti už Hallinan-Bass, Lamont eilėje D, ALP eilėje, kuri New Yorko mieste ir visoje valstijoje yra dalimi visašališkosios progresyvių partijos.

Lietuviai darbiečiai taipgi turės tų blankų ir rinks aukas. Norinčius pasidarbuoti ar paaukoti prašo kreiptis į juos.

D-ė.

Mokytojų sąjudis kai ką jau atsiekia

Kilus mokytojų masiniam sąjudžiui dėl persekiojimo Mokytojų Unijos narių, taipgi dėl valdininkų visai nekreipimo dėmesio padėčiai mokyklose, tūli valdininkai pasijudino. Ar jie veiks ką nors padėčiai taisyti, tai jau kitas klausimas. Svarbu, kad pabandys nors pažiūrėti į mokyklas.

Pirmasis tokią kelionę po New Yorko miesto East Side mokyklas rugsėjo 15-tą vykdė apskrities prezidentas Wagneris, lydimas kai kurių miestinės švietimo Tarybos narių. Jeigu jie norėjo matyti bent ką, štai ką jie matė:

Liaudies Mokykloje 15-je vaikai sėdi po du sėdynėse darytose vienam.

19-ji mokykla buvo statyta 1857 metais, talpinti 500 mokinių. Dabar tą senutę lanko jau 995 mokiniai.

40-je, statytoje septyniems šimtams vaikų, subrukta 1,200.

61-je tiek stoka vietos, kad vienos šeimos trys vaikai kiekvienas turi eiti skirtingomis valandomis, nes normališkomis mokslo valandomis nėra visiems vietos.

Netenka aiškinti, kaip žalingai tokia padėtis veikia į mokinius, mokytojus, į patį mokslą, o taip pat ir tėvus, ypačiai motiną, kuri visomis dienos valandomis turi rūpintis, kaip vaikai nueis ar pareis per pavojingą trafiką.

Tie, tai tik keli pavyzdžiai iš šimtų tokių šimtuose miesto mokyklų.

Unijistai mokytojai tas padėtis kartkartėmis nurodė, prieš tokias padėtis protestavo. Tačiau valdininkai, vieton taisyti padėtį, pasikvietė ragangaudžius, kad tie mokytojus persekiotų, pravardžiuotų raudonaisiais. Bandyta sunaikinti uniją ir uždaryti burną protestuotojams, įvaryti mokytojams ir mokiniams baimę.

Mokytojų sąjūdžiai ir visuomenės jiems pritarimas rodo, kad persekiojimu neprivers mokytojus tylėti.

Greta kitko, vystosi visuomenėje judėjimas, kad visuomeniškojo-liaudiškojo mokslo viršenybė būtų piliečių renkama, o ne turčių politikierių skiriama.

Mokytojų demonstracija prieš blogą padėtį mokyklose įvyks rugsėjo 18-tą, 4 val., prie miestinės Švietimo Tarybos raštinės, 110 Livingston St., Brooklyne.

Ragina pertaisyti miesto čarterį

Miesto Tarybos prezidentas Halley sako, kad jis pareikalaus pertaisyti Miesto čarterį. Svarbiausiomis pataisomis, anot jo, turėtų būti aiškiai apręžimas atskirų departmentų pareigų, kad keli departmentai nesisavintų vieno darbo. Ir kad keli departmentai negalėtų pasiteisinti delsimą darbo dėl to, kad neaišku, kuris departmentas turi jį dirbti.

Čarteriui pertaisyti komisija turėtų būti piliečių renkama, ne valdininkų skiriama, sako jis.

New Yorko laivų ir prieplaukų kompanijos dar vis nesusidera su darbininkais. Darbininkai tariasi streikuoti gale šio mėnesio, jeigu jų reikalavimai nebus patenkinti.

Fabrikantai dejuoja dėl nedarbo apdraudos

Nedarbui plintant, Fabrikantų Sąjunga jau reikalauja daugiau varžyti nedarbo apdraudos gavėjus. Girdi, tūlais atvejais mokama net išlaikytiniams, pensijonieriams ar net streikieriams.

Fabrikantai nori, kad dirbantieji nedarbo apdraudos įstaigose daugiau aplikantus kamantinėtų, mažiau asmenų prie čekio gavimo teprileistų ir tuomi saugotų fabrikantus nuo mokėjimo duoklių į nedarbo apdraudos fondą.

Jaunas darbininkas Norman Varier, kaminų taisytojas, užsimušė darbe, kuomet prie kamino pritvirtintos kopėčios atsiliuosavo su visu apkiužusio kamino gabalu.

Trafiko kaltininkai riebiai užsimoka

Praėjusį pirmadienį viena diena New Yorko magistratas teisėjas Murtagh pabaudomis už prasikaltimus trafikui surankiojo $4,200. Surankiojo tiktai iš 7 vyrų, kurie bendrai tarp visų turėjo neatsakytus 182 trafiko tikietus.

Didžiausia pabauda — $1,200 — uždėta vienam Jackson Heights gyventojui, kuris turėjęs 36 trafiko tikietus, bet vis neatsiliepęs. Jo advokatas teisino, kad jo klijentas esąs "absent-minded profesorius." Tačiau teisinimas negelbėjo.

Sudegė daug arklių lenktynių arklydėje

Sekmadienio vakarą iškilusiame gaisre arklydėse prie Belmont Park, Elmont, L. I., sudegė kelios dešimtys brangių arklių. Jie buvę ten suvesti, paruošti dalyvauti lenktynėse, turėjusiose prasidėti 15-tą.

Kiek ištikro žuvo arklių, iš karto niekas tikrai negalėjo pasakyti. Arklydėje buvę nuo 30 iki 50 arklių. Spėjama, kad žuvo apie 35. Baisus tų kankinamųjų buvo riksmas, sako tai girdėjusieji.

Kelis arklius išgelbėjo arti būti pasitaikiusieji prižiūrovai. Vienas, Mike Novick, gelbėdamas arklius ir pats apdegė, nuvežtas į ligoninę. Vienaip ar kitaip nukentėjo ir keliolika gaisragesių.

Panašus gaisras gretimoje arklydėje buvo iškilęs šių metų birželio 16-tą. Tuomet sudegė vienas prižiūrovas ir 21 arklys. Arkliai buvo įkainuoti $250,000. Apie tiek pat ar daugiau, sakoma, būsiąs ir šio gaisro nuostolis turtu.

Belmont—tai ta vieta, kur dauguma į "laimę" tikinčiųjų newyorkiečių važiuoja praleisti savo uždarbjus, prasiskolinti, pražūti visuomenei.

Lermas ligoninėje

Brooklyne areštuoti du laivakroviai ir vienas auto mechanikas už šturmavimą Long Island College ligoninėje. Skunde sako, kad kam nors nepatikus, vienas ligonis pradėjęs lermuoti ir pasikėsinęs ant daktaro, norėjusio jį nuraminti: Prisidėję kiti du ligoniai.

Kilo lermas. Išbudę iš miego ligoniai sužiūro. Ligoninės tarnautojai atbėgo daktarui talkon. Vaide, sakoma, nukentėjo kedė, langas ir visoki ligoninės užrašai. O tie trys sulaikyti po $1,500 kaucijos kiekvienas iki tardymo.

Šokiai apsimokėjo

Šešios poros šokusiųjų šokių konteste Madison Square Gardene tapo pasamdytos šokti vieną savaitę poniškame Latin Quarter klube. Ir gavo kitų pakvietimų ir dovanų.

Laimėtojais čampionato skirtinguose šokiuose yra Gloria ir Tom Muscarella, Peggy ir Sandy St. Angelo, Vera Ruggiero ir Howard Culla, Ann ir Philip Albino, Jeanette Yodis ir Philip Percoco, Elizabeth Stewart ir Theophilus Brown. Pirmoji pora pripažinta pirmine Foxtrot šokime ir gerai šokanti visus kitus: Tango, Rumbą, Vienos valcą, polką ir jitterburg jive.

Jamaica, Queens, areštuoti 3 jauni vyrai, įtarti apiplėšime vaistininko, kur jie laimėję per visus bendrai tiktai $200.

Rugsėjo 13-tą miestą vėl buvo užklupęs neįprastas tam sezonui karštis, 93 laipsniai.

Majoras ragina daryti subway tuojau

Kalbėdamas apie budžetui paskyras 1953 metams, majoras Impellitteri ragino Miestui Planuoti Komisiją tuojau skirti $500,000,000 statybai 2nd Ave. subway, New Yorke. Miesto iždininkas (controller) Joseph tam priešinasi. Anot jo, kainoms nuolat kylant, paskyras galima teikti tiktai tuomet, kai jau viskas gatava darbui. Gi majoras argumentuoja, kad be paskyrų negalima turėti nei plano.

Majoras taipgi sakė, kad reikėsią skirti 40 milijonų dolerių naujų mokyklų statybai ir $10,000,000 senųjų pataisoms.

Philadelphia Pa.

HELP WANTED—MALE

Bookkeeping Machine NCR No. 3000 operator. We offer steady work, good working conditions. 5 Day Week. Call:
Mr. Galloway, BA. 3-9444.
MUSHROOM TRANSP. CO.
2514 N. Broad St.
(180-186)

AUTO MECHNIC

Exp., steady work, good working conditions, good wages.
FORTNUM MOTOR CO.
Rt. 25, Bridgeboro.
Riverside 4-0178
(181-187)

HELP WANTED—FEMALE

COUPLE OR 2 MAIDS
In household with children & nurse for cooking, serving and house work Bryn Mawr 5-0768 or write:
Box 553, Villanova.
(181-183)

WOMAN

Middle age, family with 4 children. No laundry, sleep in, Thursdays & Sundays off, $30 a week, must like children & housework. No fly by nights, primadonnas or those preferring factory work considered. References desirable but not essential. Phone for interview except between 12 and 3 P. M.
Haddonfield 9-2698
(181-187)

DICTAPHONE OPERATOR

5 day week, experienced preferred, good typist can be trained.
Central City,
Apply Personnel Office
4th floor, 112 So. 16th St.
(181-183)

CLERICAL Young woman to reconcile reports, knowledge of punch card tabulating helpful. Should have bookkeeping or accounting background. We offer steady work in air conditioned office, 5 day week.
GA6-0608. Bet. 9 A.M. & 4 P.M.
(179-185)

OPERATORS

Exp. On All Parts of Trousers. We Offer Steady Job, Good Working Conditions In Union Shop:
Apply:
Perfect Trouser Co.
26th & Reed Sts., 2nd. Fl.
(178-184)

PRANEŠIMAI

MONTELLO, MASS.

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 67-tos kuopos piknikas įvyks sekmadienį, rugs.-Sept. 21 d., Lietuvių Tautiško Namo Parke, Winter St. ir Kiswick Rd. Pradžia 1 val. dieną.

Bus gera muzika, skanių valgių ir gėrimų. Kviečiame visus atsilankyti, turėsite gerus laikus, pasivaikščiosite po gražų pušyną, pakvėpuosite tyru oru, tuomi prirengsite savo sveikatą žiemos šalčiams.

Rengimo Komisija.

Dar vienas piknikas įvyks toje pačioje vietoje rugsėjo-Sept. 28 d., rengia Vienybės Pašelpinė Draugija. Šisai piknikas gal jau bus paskutinis šiuom sezonu.

Rengėjai.
(183-184)

CLEVELAND, OHIO

L.D.S. Klubui reikalingas klubo prižiūrėtojas-manadžeris. Norinti užimti tokias pareigas informacijų kreipkitės pas klubo pirmininką J. Žebrį, 14639 Coit Rd., Cleveland 10, Ohio Telefonas MU. 1-8300.
J Žebrys.
(181-183)

REIKALAVIMAI

HELP WANTED—FEMALE

Reikalinga namų darbininkė. Guolis vietoje. Labai geri namai. Nesvarbu ar moka angliškai ar ne. Boulevard 3-3186.
(182-183)

Namų darbininkė-virėja, patyrusi. Guolis vietoje; atskiras kambarys. Maudynė ir radio. Du suauge ir du mokyklos vaikai. Privatiškas namas. Visi moderniniai patogumai; gera alga. FL. 8-7008.
(182-184)

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristai
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Geral Patyrę Barberiai

Matthew A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MAarket 2-5172

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktelliai, ligonių kambariui reikmenys —už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Pertvarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174